

БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК, АНАЛІЗ ТА АУДИТ

УДК 336.22:657.6-657.92

DOI: <https://doi.org/10.32847/business-navigator.70-25>**Краєвський В.М.**доктор економічних наук, професор
*Державний податковий університет***Костенко О.М.**кандидат економічних наук, доцент
*Київський кооперативний інститут бізнесу і права***Скорик М.О.**кандидат економічних наук, доцент
*Державний податковий університет***Kraievskiy Volodymyr**Doctor of Economic Sciences, Professor
*State Tax University***Kostenko Oleksandr**Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
*Kyiv Cooperative Institute of Business and Law***Skoryk Maryna**Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
State Tax University

ПОДАТКОВИЙ АУДИТ: КОНТРОЛЬНО-МЕТОДИЧНА СПРЯМОВАНІСТЬ СУТНОСТІ ТА ПРАКСЕОЛОГІЧНІСТЬ ПРИЗНАЧЕННЯ

Краєвський В.М., Костенко О.М., Скорик М.О. Податковий аудит: контрольно-методична спрямованість сутності та прaxeологічність призначення. Незважаючи на широке використання на практиці поняття «податковий аудит», у вітчизняному законодавстві відсутнє визначення даного виду перевірок і серед науковців точиться дискусія з цього приводу вже багато років. Тож в статті ми розкриваємо саму сутність податкового аудиту та етапи його проведення. Доведемо необхідність застосування податкового аудиту, що підтверджує його контрольно-методична спрямованість. Встановимо, що податковим аудитом вважається як самостійний напрям державного контролю, так і послуга незалежних аудиторських компаній. Проведено компаративний аналіз наукових позицій, які обумовлюють дуальність змісту податкового аудиту за ознакою контролю. Аналізуючи обґрунтованість різних аспектів тлумачення податкового аудиту, головний акцент уваги напрувлено на прaxeологічність його призначення, в якій відображено ефективність контрольних механізмів реалізації аудиторських процедур.

Ключові слова: аудит, податковий аудит, державний податковий аудит, незалежний податковий аудит, податкова перевірка.

Kraievskiy Volodymyr, Skoryk Maryna, Kostenko Oleksandr. Tax audit: control-methodical orientation of the essence and praxeological purpose. Despite the widespread use of the term "tax audit" in practice, there is no definition of this type of audit in domestic legislation, and there has been a debate on this issue among scientists for many years. Therefore, in the article we reveal the very essence of the tax audit and the stages of its implementation. We will prove the necessity of using a tax audit, which confirms its control-methodical orientation. Let us establish that a tax audit is considered both an independent direction of state control and a service of independent auditing companies. A comparative analysis of scientific positions, which determine the duality of the content of the tax audit based on control, has been carried out. Based on the results of the research, two main approaches to the interpretation of tax audit, which operate between scientists and practitioners, are highlighted, namely: audit and control. The strengths and weaknesses of the justifications of these approaches are analyzed. Proponents of the audit approach as arguments for conducting a tax audit indicate that the control bodies in their activities are not guided by the Law of Ukraine "On the Audit of Financial Statements and Audit Activity" and the standards of audit activity. Proponents of the controlling approach point to the procedural nature of tax authorities' actions during tax audits. Analyzing the validity of various aspects of the interpretation of the tax audit, the main emphasis is on the praxeology of its purpose,

which reflects the effectiveness of control mechanisms for the implementation of audit procedures. The comparative analysis of scientific positions that reveal the essence of tax audit, in particular, determine the duality of content and determine its stages, made it possible to disperse the generalizing sign of control, which confirms the control-methodical orientation of tax audit as an object of research and a type of activity. In this context, it was found that the Tax Code and other normative acts of Ukraine do not directly establish tax audit methods, that is, there is no list of methods and control methods. In this regard, individual authors define such methods in different ways.

Key words: audit, tax audit, state tax audit, independent tax audit, tax audit.

Постановка проблеми. Фінансова безпека держави залежить від ефективної системи оподаткування, важливим елементом якої є податковий контроль. А вже на всіх етапах діяльності підприємства тією чи іншою мірою зіштовхуються з проблемами податкового характеру й намагаються їх вирішити таким чином, щоб використати власні ресурси з максимальною віддачею для прискорення економічного зростання.

Органи Державної податкової служби України здійснюють податковий контроль за допомогою департаментів податкового аудиту, звідти часто на підприємствах, що перевіряються ми чуємо, що перевірку проведе аудит. В Податковому кодексі ми зустрічаємо лише визначення податкового контролю, тобто з боку держави контрольно-перевірочну роботу проводять департаменти податкового аудиту. Наукове опрацювання проблем правового регулювання податкового аудиту зумовлене двома факторами: по-перше, держава зацікавлена у забезпеченні повного та вчасного надходження грошових коштів до публічних грошових фондів; по-друге, платники податків зацікавлені у створенні такого механізму податкового аудиту, який би не створював ускладнень і не паралізував їх господарську діяльність. Беручи до уваги важливість реалізації зазначеного аспекту в умовах присутності значного податкового тягаря і зовнішніх несприятливих факторів, суб'єкти господарювання прагнуть оптимізувати свої податкові платежі, що може бути кваліфіковано як ухилення від сплати податків. В цьому контексті однією з ефективних форм реалізації державного податкового контролю виступає податковий аудит.

Впровадження податкового аудиту в практичну діяльність податкових органів дотепер не призвело до якісних змін у контрольно-перевірочній роботі. Нова, інноваційна за своєю сутністю, форма реалізації стимулюючих функцій контролю лише декларативно змінила принципи побудови відносин платників податків із представниками державних органів у бік збільшення довіри та прозорості, компетентності та неупередженості, налагодження партнерства. На практиці за своїми ознаками державний податковий аудит сьогодні більше відповідає ревізії, ніж аудиту, і однією з причин такої ситуації є недостатність наукового обґрунтування сутності, принципів та завдань податкового аудиту.

У контексті різноманіття податків і складності обчислення податкових баз податковий аудит є важливим інструментом, що забезпечує зниження податкових витрат. Більше того, проведення податкового аудиту дозволяє не тільки зробити висновок щодо правильності нарахування податкових зобов'язань, але й мінімізувати податкові ризики й потенційні санкції за порушення податкового законодавства, що впливають на загальний фінансовий стан підприємства. Тому розкриття сутності податкового аудиту, визначення етапів

його проведення за контрольно-методичною спрямованістю має величезне значення для усіх суб'єктів податкової системи, відновлюючи довіру між підприємствами й користувачами звітності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідження питань стану податкового аудиту та основних тенденцій його подальшого розвитку для ефективного функціонування економіки України є досить актуальним, тому цій проблематиці присвячена велика кількість праць як вітчизняних, так і зарубіжних науковців. Значним фаховим доробком у цій галузі знань відзначитись вчені: Артюх О.В. [10], Даценко Г.В. [3], Бардаш С.В. [4], Пухальський В.В. [9], Рева Д.М. [11] та інші. Однак, необхідно відмітити, що до теперішнього часу безпосередньо контрольний аспект податкового аудиту розглянутий недостатньо, зокрема, у періодичних виданнях та монографіях досить поверхнево висвітлена його праксеологічність призначення, яка суттєво впливає на збалансованість функціонування податкової системи.

Формулювання завдання дослідження. Мета статті полягає в тому, щоб обґрунтувати сутність податкового аудиту, розглянути етапи його проведення. Довести необхідність застосування податкового аудиту за його контрольно-методичною спрямованістю та праксеологічністю призначення.

Виклад основного матеріалу. Спрямованість аудиторської діяльності переважно на перевірку податків спричинила формування системи не фінансового, а податкового аудиту, що часом не виконує повною мірою властивих аудиту функцій. Такі умови не сприяють становленню системи незалежного аудиту та повномасштабному застосуванню Міжнародних стандартів аудиту. Професія аудитора, яка покликана забезпечувати прозорість та надійність економіки, ефективність регулювання економічних процесів, в наш час найчастіше націлена не на підвищення економічного достатку суспільства, а на вирішення фінансових питань окремих суб'єктів господарювання всупереч загальним інтересам. Саме тому подальшій розвиток податкового аудиту в Україні багато в чому залежатиме не тільки від набутих темпів економічного життя, притоку інвестицій, розширення фондового ринку, але й від ідеологічної перебудови аудиторської діяльності та якісних змін у самому аудиторському середовищі [1].

Кореляція процесів податкового аудиту із «структурою» та «взаємодією», визначаючи погляд на явища поділу чи злиття, впливає на оцінку функціонування економічних систем. Тому саме з уточнення дефініцій починається багато робіт, присвячених обліково-інформаційному аспекту використання податкового аудиту в міждисциплінарній методології.

«Податковий аудит – це незалежна перевірка податкового обліку. Такий аудит проводять, щоб розуміти, чи

правильно нараховуються та сплачуються податки на підприємстві, а також як можна оптимізувати існуючу систему оподаткування. Його ефективно проводити перед податковою перевіркою. Це допоможе уникнути штрафів від представників перевіряючих органів та захистити свій бізнес» [2]. Диференціація форм податкового аудиту виникає у багатьох роботах сучасних науковців. Широта її застосування говорить про міждисциплінарний характер, що уможливується багатогранним відтворенням різних аспектів обліково-інформаційного відображення економічної діяльності.

Податковий аудит допомагає усунути невідповідність податкового обліку вимогам законодавства, побачити ті помилки, які б могла виявити перевірка, і вчасно їх виправити. Проведення такого аудиту вимагає особливого професіоналізму та об'єктивності, а також відмінної обізнаності у сфері податкового законодавства. Отже, податковий аудит замовляють перед податковою перевіркою.

Податковий аудит як різновид ініціативного аудиту – один з найбільш актуальних і затребуваних видів аудиторських послуг. В процесі проведення податкового аудиту перевіряється правильність ведення податкового обліку, формування податкової бази по всіх податках і зборах, правильність складання і подання податкових декларацій, своєчасність перерахування податків і зборів, розглядаються інші аспекти оподаткування [3].

Таким чином, виявлення ознак податкового аудиту в дослідженнях в тому числі й щодо обліково-інформаційного відображення базується на переконанні про складність, об'єднання певної множинності, неоднорідності, пов'язаної з різним розумінням ролі частин у єдиному цілому. Ці уявлення якоюсь мірою правильні й можуть бути корисними для вирішення конкретних завдань.

Податковий аудит здійснюють в наступних випадках: перед проведенням податкових перевірок; при перевірці роботи бухгалтерської служби підприємства; при оцінці можливих податкових ризиків; при оптимізації оподаткування; виявленні допущених помилок в розрахунку податків і зборів; при постановці системи податкового обліку [2; 3; 4; 5].

Виходячи з вище сказаного, можна стверджувати, що податковий аудит – це незалежна перевірка систем бухгалтерського та податкового обліку підприємства на предмет; відповідності систем бухгалтерського і податкового обліку вимогам чинного законодавства;

правильності ведення податкових реєстрів; відповідності ведення податкового обліку вимогам податковим законодавством; правильності формування бази оподаткування за кожним видом податків, обчислення і сплати податків і зборів за певний період часу; перевірки стану розрахунків з бюджетом та позабюджетними фондами; можливості зменшення оподатковуваної бази згідно чинного законодавства.

Переконані, що багатоаспектність податкового аудиту, на відміну від складності інших класифікаційних та інтеграційних процесів, проявляється у певній непрозорості, однорідності нової цілісності, у різних гранях якої віднаходиться непередбачена побудова внутрішніх відносин. Органічність податкового аудиту – визначення, на якому припиняється подальша пошукова робота багатьох дослідників, – виникає як результат усвідомлення своєрідної ненавмисності їх здійснення.

Проте, чітко можна стверджувати, що мета податкового аудиту – виявлення помилок систем бухгалтерського і податкового обліку і розробка рекомендацій щодо їх усунення [4; 5].

Зазвичай замовників послуг податкового аудиту цікавить оцінка податкових ризиків підприємства і зведення їх до мінімуму. Замовники податкового аудиту отримують професійні рекомендації щодо виправлення допущених помилок в податковому обліку і звітності, зменшення податкових ризиків.

Податковий аудит як процес складається з: попередньої експертизи системи оподаткування економічного суб'єкта; перевірки і підтвердження правильності обчислення та сплати підприємством податків і зборів до бюджету і в позабюджетні фонди; оформлення та представлення результатів проведення податкового аудиту [5; 6]. Виконання робіт з податкового аудиту, в загальній картині будуть складатися з ряду процедур, що зображені на рисунку 1.

Результатами податкового аудиту буде – аудиторський звіт в якому висвітлюється думка аудитора. Саме такий аудит, як прийнято вважати у сучасному суспільстві сприяє запобіганню фінансових порушень, викривлень, помилок, недоліків в організації бухгалтерського обліку.

Методологія вивчення цілісності податкового аудиту тісно пов'язана з оцінкою діалектично протилежних структур, що мають універсальний характер. Уявлення про їх організацію, які вплинули на велику кількість сучасних досліджень щодо класифікації, інтеграції й цілісності, переконують, що не завжди

Процедури податкового аудиту	попередня оцінка існуючої системи оподаткування замовника
	загальний аналіз і розгляд елементів системи оподаткування замовника
	визначення основних факторів, що впливають на податкові платежі
	перевірка методики обчислення податкових платежів
	правова і податкова експертиза існуючої системи господарських взаємовідносин
	оцінка документообороту та вивчення функцій і повноважень служб, відповідальних за обчислення та сплату податків
	попередній розрахунок податкових показників замовника
	перевірка та підтвердження правильності обчислення і сплати податків та зборів до бюджету і позабюджетних фондів

Рис. 1. Ймовірний перелік робіт при виконанні податкового аудиту, як незалежна перевірка аудиторською компанією

Джерело: [6]

коректно виводити складні системи з елементів, поєднаних у цілому. Вихідні методологічні уявлення цілісності податкового аудиту спираються на положення про взаємну погодженість множинності та єдності, у якій жодне з понять не може бути абсолютним.

Податковий аудит необхідний для діючого підприємства, він незамінний при створенні нового бізнесу. Податкове планування має стати невід'ємною частиною управління. Іноді замовники звертаються за аудиторськими послугами окремих податків, а не всього податкового обліку. Популярними податками є податок на додану вартість і податок на прибуток [5].

Дискусійним залишається питання чи проводиться податковий аудит посадовими особами контролюючих органів або ж незалежними аудиторами? Тобто, податковий аудит – це комерційна послуга чи це одне із завдань податкових органів по перевірці бухгалтерського обліку, чи це незалежна перевірка аудиторськими фірмами саме податкового обліку підприємства? Зразу зауважимо, що у Податковому кодексі України [7] дане поняття відсутнє.

На нашу думку розв'язати це проблемне питання допомагає термінологічне обґрунтування існуючих визначень податкового аудиту та введення нових, зокрема: «державний податковий аудит» та «незалежний податковий аудит». Таке термінологічне обґрунтування не тільки дозволяє удосконалити понятійний апарат теорії та практики оподаткування, а й обумовлює праксеологічність призначення податкового аудиту за контрольно-методичною спрямованістю.

Загалом, методи є похідними від форм. Кожній формі відповідають кілька методів, їх обирають залежно від конкретних завдань, що ставлять перед собою контролюючі органи [4; 8]. Від правильного вибору методів податкового аудиту залежить його ефективність та вплив суб'єкта контролю на його об'єкт.

У зв'язку з цим в першу чергу потрібно з'ясувати, що слід розуміти під терміном «метод». Метод (від грец. *methodos* «шлях дослідження, пізнання») – система правил і прийомів підходу до вивчення явищ і закономірностей природи, суспільства і мислення; шлях, спосіб досягнення певних результатів у пізнанні і практиці, тобто спосіб організації теоретичного і практичного освоєння дійсності [4; 8]. Термін метод не однозначний: його застосовують у загальнонауковому, філософському значенні, у спеціально-науковому (що стосується окремої галузі науки). У науковому обігу цей термін означає систематизовану сукупність кроків, які потрібно здійснити для виконання певної задачі або досягнення мети. Проаналізувавши ряд публікацій, ми дійшли висновку, що в основі поняття «метод контролю» лежить застосування прийомів і способів, а в окремих трактуваннях ще й принципів та методичних прийомів, під якими розуміються шляхи реалізації методів у конкретно обумовлених випадках та умовах проведення контрольного заходу податкового аудиту.

Для одержання повного уявлення про сутність методів контролю податкового аудиту варто вказати на їх характерні риси: перше, вони використовуються в процесі здійснення державної діяльності з контролю за дотриманням вимог податкового законодавства; друге, здійснюються шляхом реалізації суб'єктом контролю контрольно-податкових повноважень; третє, становлять собою зовні виражений владний контрольний

вплив суб'єкта податкового аудиту на підконтрольний об'єкт із метою забезпечення його функціонування відповідно до запрограмованої законодавцем моделі діяльності; четверте, здійснюються в правовій формі; п'яте, забезпечують різний за своєю спрямованістю вплив на підконтрольні об'єкти [7].

Головною відмінною рисою методів контролю від його форм в податковому аудиті є те, що методи не мають самостійного значення і не можуть використовуватися відокремлено від будь-якої певної форми контролю.

Враховуючи зазначене, на нашу думку, під методом контролю податкового аудиту необхідно розуміти сукупність способів та прийомів, за допомогою яких контролюючі органи здійснюють систему заходів з метою контролю правильності нарахування, повноти та своєчасності сплати податків і зборів, правильності складання та своєчасності подання податкової звітності, а також дотримання законодавства з питань регулювання обігу готівки, проведення розрахункових та касових операцій, патентування, ліцензування та іншого законодавства, контроль за дотриманням якого покладено на контролюючі органи.

При цьому, під способами здійснення контролю податкового аудиту слід розуміти сукупність дій відповідних контролюючих органів по виконанню завдань контролю, які регламентовані нормами податкового законодавства, а під прийомами – спеціальні або певні дії, спрямовані на виконання конкретного контрольного завдання.

З метою деталізації терміну «сукупність прийомів і способів» проведемо класифікацію методів контролю податкового аудиту.

Так, окремими авторами [9] пропонується трирівнева система методів контролю податкового аудиту, яка включає в себе наступні види методів:

- загальнонаукові методи: аналіз і синтез, індукція, дедукція, моделювання, аналогія, статистичні методи, логічний метод, порівняльний метод та інші методи, які застосовуються при здійсненні будь-якого виду діяльності;
- спеціальні методи дослідження: перевірка документів; економічний аналіз; дослідження предметів і документів; огляд приміщень (територій) і предметів; інвентаризація; експертиза і т. д., застосування яких характерне саме для певних видів діяльності, зокрема, таких як контрольна діяльність податкового аудиту;
- методи впливу на поведінку, осіб що перевіряються в ході здійснення контролю податкового аудиту: переконання, стимулювання, примус.

Група авторів [1; 3; 10] наводить загальну деталізацію методів контролю податкового аудиту. Так, до методів контролю податкового аудиту вони відносять формальну, логічну та арифметичну перевірку документів, юридичну оцінку господарських операцій, що відображена у документах, зустрічну перевірку, економічний аналіз, дослідження документів, допит свідків тощо.

Поділяємо погляди зазначених авторів, проте, оптимальною вважаємо наступну класифікацію, а саме: загальнонаукові методи (статистичний, логічний, порівняльний та інші); спеціальні методи дослідження (перевірка документів; економічний аналіз; дослідження предметів і документів; огляд приміщень (територій) і предметів; інвентаризація; експертиза і т. д.), застосування яких характерне саме для певних видів

діяльності, зокрема таких, як контрольна діяльність податкового аудиту; методи впливу на поведінку осіб, що перевіряються в ході здійснення податкового контролю (переконання, заохочення, примус і ін.). Тобто поділ на загальнонаукові, прикладні та соціологічно-психологічні методи контролю податкового аудиту.

Варто відмітити, що є позиції класифікації методів контролю податкового аудиту на прямі та непрямі [11]. Тобто, прямі методи передбачають використання інформації, безпосередньо пов'язаної з даними податкових декларацій, записів та інших документів, що містяться у обліку, які надає платник податків. В свою чергу, непрямі методи контролю податкового аудиту застосовуються переважно для визначення податкових зобов'язань платника податків шляхом зіставлення інформації про діяльність, отриманої з інших, ніж його бухгалтерські документи, джерел (метод економічного аналізу; метод розрахунків грошових надходжень; метод контролю доходів платника податків; розрахункові методи; отримання інформації про платників податків від третьої особи; методи розрахунку грошових надходжень; метод зворотного рахунку).

Таким чином, в економічній літературі існує значна кількість класифікаційних ознак методів контролю податкового аудиту. Проте, вважаємо, що в їх основі повинні бути покладені загальнонаукові та власні, вироблені практикою, прийоми і способи контролю, тому що праксеологічність призначення податкового аудиту обумовлює його контрольню-методичну спрямованість.

Висновки. Узагальнюючи наведений матеріал, можна зробити висновок, що податковий аудит сьогодні є необхідним та ефективним елементом системи податкового контролю.

Доведена міждисциплінарність податкового аудиту підтверджує фундаментальний і прикладний зміст його наукового спрямування. Розглянуті технології контролю розкривають роль податкового аудиту у вирі-

шенні управлінських ситуацій, а також аргументують пріоритетні вектори її наукових досліджень за напрямками розвитку податкового аудиту в Україні.

Встановлено, що податковим аудитом вважається як самостійний напрям державного контролю, так і послуга незалежних аудиторських компаній. Він слугує своєрідною «генеральною репетицією» до податкової перевірки, під час якої можна привести у відповідність до законодавчих вимог не тільки звітність, а й всю систему податкового обліку. Тобто, за допомогою податкового аудиту підприємство знижує ризики порушення податкового законодавства та ймовірність виникнення непорозумінь і конфліктів з фіскальними органами.

Своєчасно проведений податковий аудит дозволяє уникнути втрат при податкових перевірках, тим самим окупили затрати на його проведення, зберігаючи репутацію підприємства як надійного партнера в бізнесі.

Здійснений компаративний аналіз наукових позицій, які розкривають сутність податкового аудиту, зокрема, обумовлюють дуальність змісту і визначають його етапи, дозволив дисперсувати узагальнюючу ознаку контролю, що підтверджує контрольню-методичну спрямованість податкового аудиту як об'єкта дослідження і виду діяльності. В цьому контексті з'ясовано, що Податковим кодексом та іншими нормативними актами України не встановлені безпосередньо методи податкового аудиту, тобто відсутній перелік прийомів і способів контролю. У зв'язку з цим, окремі автори по різному визначають такі методи. Нами проаналізовані точки зору вчених і законодавчі норми щодо класифікації методів контролю та на підставі проведеного теоретичного узагальнення уточнено їх визначення й запропоновано класифікацію з огляду на праксеологічність призначення податкового аудиту, в якій відображено ефективність контрольних механізмів реалізації аудиторських процедур.

Список використаних джерел:

1. Воронко Р. М., Редченко К. І., Благун І. Г. Міжнародні системи обліку і звітності та аудиту : навч. посіб. 3-тє вид. Львів : Магнолія, 2019. 522 с.
2. Войнаренко М. П., Пономарьова Н. А., Замазій О. В. Міжнародні стандарти фінансової звітності та аудиту : навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2018. 488 с.
3. Даценко Г. В., Чолій Л. О. Аудит оподаткування: опорний конспект лекцій. Вінниця : Редакційно-видавничий відділ ВТЕІ КНТЕУ, 2019. 88 с.
4. Бардаш С. В., Костенко О. М., Краєвський В. М. Економічна синталітика філософський дискурс становлення та розвитку : монографія / за заг. ред. С. В. Бардаша. Київ : ЦП Компрінт, 2017. 225 с.
5. Закон України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність» № 2258-VIII від 21.12.2017 р. (із змінами та доповненнями). URL: <https://zakon.rada.gov.ua> (дата звернення: 07.09.2022).
6. Податковий аудит. URL: <https://www.buhuslugi.com.ua/ua/nashi-poslugi/auditorski-poslugi/podatkovij-audit.html> (дата звернення: 21.09.2022).
7. Податковий кодекс України від 02.12.2010 р. № 2755-VI (зі змінами та доповненнями). URL: <https://www.zakon.rada.gov.ua> (дата звернення: 07.09.2022).
8. Савчук В. К., Костенко О. М., Краєвський В. М. Інформаційно-аналітичний процес праксеологічний підхід : монографія / За заг. ред. В.К. Савчука. Київ : Видавництво «Вік Принт», 2013. 204 с.
9. Пухальський В. В. Методи податкового контролю. *Молодий вчений*. 2017. № 11 (51). URL: <http://molodyvcheny.in.ua/files/journal/2017/11/307.pdf> (дата звернення: 21.09.2022).
10. Артюх О. В. Податковий аудит у системі фінансового контролю : монографія. Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2018. 412 с.
11. Рева Д. М. Метод податкового контролю як спосіб контрольного впливу. *Право та інновації*. 2013. № 4. С. 137–149.

References:

1. Voronko R. M., Redchenko K. I., Blahun I. H. (2019) Mizhnarodni systemy obliku i zvitnosti ta audytu [International systems of accounting and reporting and auditing]: navch. posib. 3-tie vyd. Lviv: Mahnoliia, 522 p.

2. Voinarenko M. P., Ponomarova N. A., Zamazii O. V. (2018) Mizhnarodni standarty finansovoi zvitnosti ta audytu [International standards of financial reporting and auditing]: navch. posib. Kyiv: Tsentr uchbovoi literatury, 488 p.
3. Datsenko H. V., Cholii L. O. (2019) Audyt opodatkovannia: opornyi konspekt leksii [Taxation audit: basic outline of lectures]. Vinnytsia: Redaktsiino-vydavnychi viddil VTEI KNTEU, 88 p.
4. Bardash S. V., Kostenko O. M., Kraievskiy V. M. (2017) Ekonomichna syntalotyka filosofskiyi dyskurs stanovlennia ta rozvytku [Economic synthesis, philosophical discourse of formation and development]: monohrafiia / za zah. red. S. V. Bardasha. Kyiv: TsP Kompynt, 225 p.
5. Zakon Ukrainy "Pro audyt finansovoi zvitnosti ta audytorsku diialnist" № 2258-VIII vid 21.12.2017 r. (iz zminamy ta dopovnenniamy) [Law of Ukraine "On the Audit of Financial Statements and Audit Activity" No. 2258-VIII dated 21.12.2017 (with amendments and additions)]. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua> (accessed 07 September 2022).
6. Podatkovyi audyt (2022) [Tax audit]. Available at: <https://www.buhuslugi.com.ua/ua/nashi-poslugi/auditorski-poslugi/podatkovij-audit.html> (accessed 21 September 2022).
7. Podatkovyi kodeks Ukrainy vid 02.12.2010 r. № 2755-VI (zi zminamy ta dopovnenniamy) [Tax Code of Ukraine dated 02.12.2010 No. 2755-VI (with amendments and additions)]. Available at: <https://www.zakon.rada.gov.ua> (accessed 07 September 2022).
8. Savchuk V. K., Kostenko O. M., Kraievskiy V. M. (2013) Informatsiino-analitychnyi protses prakseolohichnyi pidkhid [Information and analytical process praxeological approach]: monohrafiia / Za zah. Red. V. K. Savchuka. Kyiv: Vydavnytstvo "Vik Prynt", 204 p.
9. Pukhalskyi V.V. (2017) Metody podatkovoho kontroliu [Methods of tax control]. *Molodyi vchenyi*, no. 11 (51). Available at: <http://molodyvcheny.in.ua/files/journal/2017/11/307.pdf> (accessed 21 September 2022).
10. Artiukh O. V. (2018) Podatkovyi audyt u systemi finansovoho kontroliu [Tax audit in the financial control system]: monohrafiia. Odesa: Vydavnychiy dim "Helvetyka", 412 p.
11. Reva D. M. (2013) Metod podatkovoho kontroliu yak sposib kontrolnoho vplyvu [The method of tax control as a method of controlling influence]. *Pravo ta innovatsii*, no. 4, pp. 137–149.